

RELATII STIINTIFICE INTERNAȚIONALE ÎN 2006

Acorduri de colaborare tehnico-științifică

În anul 2006 a fost încheiat Acordul de colaborare dintre Academia de Științe a Moldovei și Academia de Științe și Arte din Montenegro, precum și Convenția trilaterală de colaborare tehnico-științifică pentru anii 2006-2010 între Academia de Științe a Moldovei, Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România și Academia de Științe Agricole a Ucrainei. Convenția are la bază dezvoltarea parteneriatului științific și tehnologic durabil întru prosperarea economiei naționale.

În cadrul Comisiei mixte interguvernamentale de colaborare economică și integrare europeană între România și Republica Moldova, Președintele AȘM acad. Gheorghe Duca a purtat discuții cu reprezentantul Ministerului Educației și Cercetării din România, dl. Silviu Roman, cu privire la semnarea **Programului de colaborare bilaterală în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării, între Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din România și AȘM**. Prin derularea acestui Program de colaborare se urmărește facilitarea integrării comunității științifice din Republica Moldova în sistemul de cercetare dezvoltare și inovare a Uniunii Europene, pregătirea comunității științifice din Republica Moldova în vederea participării la programele Comisiei Europene, în particular la Programul Cadru 7.

Participarea la Programe de cercetări științifice internaționale

Comunitatea științifică a Moldovei a participat activ la concursul proiectelor comune de cercetare, anunțat de Academia de Științe a Moldovei și INTAS. În rezultatul competiției au fost aprobate 12 proiecte de cercetare pentru anii 2006-loare de 112240 € (INTAS: 76960€ și A.Ș.M.: 35280€). Cercetările, conform acestor proiecte, se vor realiza în următoarele direcții prioritare ale științei: cetățenii și guvernarea în societatea bazată pe cunoaștere; biomedicina pentru sănătatea omului; biologia moleculară; crearea varietăților de plante și hibrizi; tehnologii informaționale; nanotehnologii și materiale noi; securitatea energetică; utilizarea eficientă a resurselor naturale.

În baza semnării acordurilor de cooperare cu Fondul de Cercetări Fundamentale și Fondul Științific Umanitar din Federația Rusă, au avut loc concursuri de proiecte comune de cercetare, fiind finanțate 49 proiecte de cercetare în sumă de 1 mln lei.

Centrul Științifico-Tehnologic din Ucraina a aprobat pentru finanțare din fondurile Uniunii Europene două proiecte propuse de către cercetătorii științifici din Republica Moldova. Sub conducerea domnului dr. Ursachi Veaceslav (Institutul de Fizică Aplicată) vor fi elaborate lasere aleatoare în baza compușilor semiconductori poroși pentru aplicații fotonice. Costul proiectului este estimat la suma de 94 362 Euro pentru doi ani. Echipa de cercetători, condusă de către dr. habilitat Constantin Gaindric (Institutul de Matematica și Informatică), urmează să propună medicilor instrumente informaționale pentru asistenta în examinările sonografice. Pentru realizarea proiectului va fi alocată suma de 172 997 EURO timp de trei ani.

Cooperarea AȘM cu Organismele Internaționale

Urmează a fi reliefat faptul că cooperarea Republicii Moldova cu Agenția Internațională pentru Energia Atomică (AIEA) a continuat și în anul 2006 pe următoarele direcții: cooperare tehnică, pregătirea cadrelor, armonizarea polidisciplinară a cadrului legislativ național cu cel internațional.

În domeniul legislației în anul 2006 a continuat promovarea proiectului legii Privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice. După un șir de consultări cu experții AIEA, cu concursul consultanților de profil din Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Afacerilor Interne și Academia de Științe, proiectul legii a fost adoptat de către Parlamentul Republicii Moldova la 11 mai 2006. Astfel, la recomandarea experților internaționali, în republică a fost adoptată legea, care dispune organizarea unui singur organ de reglementare în domeniu, care va înlocui cele patru organe de reglementare existente anterior. De asemenea cu concursul reprezentanților din ministerele menționate și a Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale au fost elaborate proiectul Regulamentului și structura noului organ de reglementare a activităților nucleare din țară, transmise spre aprobare Guvernului Republicii Moldova. Realizările menționate în domeniul legislativ sunt pași concreți și obligatorii în armonizarea legislației naționale și atingerea în perspectivă a obiectivului de aderare la Uniunea Europeană.

În domeniul pregătirii cadrelor au fost susținute financiar de către AIEA - 21 de persoane din RM la stagieri, diverse cursuri, conferințe internaționale. A fost organizat în Republica Moldova un seminar regional în domeniul managementului deșeurilor radioactive, la care au participat cca 30 de persoane inclusiv de peste hotare.

În luna septembrie, Președintele AȘM Gh.Duca a participat, în calitate de conducător al delegației Republicii Moldova, la cea de-a 50-a sesiune jubiliară a Conferinței Generale AIEA, care a avut loc la Centrul Internațional de la Viena (Austria). În cadrul lucrărilor Conferinței Generale Președintele Gh. Duca a prezentat un raport de sinteză al cooperării fructuoase a Republicii Moldova cu AIEA. Pe parcursul Conferinței Generale au avut loc întâlniri bilaterale cu Directorul Departamentului Cooperare Tehnică AIEA Dna Anna Maria Cetto, Directorul adjunct al DCT Dl. B.K.-Kim, Directorul Secției Europa-II Dl J.Stuller și managerul proiectelor naționale la AIEA Dl-A.Ciupov. În cadrul întâlnirilor au fost discutate proiectele naționale de cooperare, relațiile financiare, asigurarea securității frontierelor, combaterea traficului ilicit și perspectiva asistenței Republicii Moldova în soluționarea problemei energetice în baza tehnologiilor nucleare performante.

De asemenea au avut loc întâlniri cu reprezentanții delegațiilor din Federația Rusă, România, Ucraina.

Un pas calitativ nou îl constituie Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO care a fost adoptat de către Consiliul Nord-Atlantic al NATO la 19 Mai 2006 și aprobat de Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 774-20 din 6 iulie 2006. IPAP este un mijloc destinat organizării și armonizării tuturor aspectelor relațiilor cu NATO în cadrul Programului "Parteneriat pentru Pace" și al Consiliului Parteneriatului Nord-Atlantic.

La 19 septembrie 2006 în incinta Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene a avut loc ședința Comisiei Naționale pentru Implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO. În cadrul ședinței au fost trecute în revistă deciziile executivului din 2 iunie 2006 referitoare la crearea Comitetului Coordonator și Grupurilor Specializate de Lucru (GSL) a Comisiei Naționale în scopul bunei implementări a Planului Individual.

În această ordine de idei, menționăm că Academia de Științe a Moldovei este coordonatorul GSL7, compartimentul 3.2. „Știință (SCOM) / Provocările Societății Moderne (CCMS)”.

Considerînd faptul că Academia de Științe a Moldovei este, conform Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, coordonatorul metodic al tuturor cercetărilor științifice

desfășurate în republică, s-a propus de a include suplimentar ,în obiectivul 3.2.3. „Activități de cooperare în scopul realizării priorităților Moldovei în domeniul științei și tehnologiilor”, acțiunea 4 „Crearea Centrului de promovare a proiectelor științifice NATO”. Acest centru va susține în mod practic interesul savanților pentru cercetările NATO, va servi drept punct de legătură în căutarea partenerilor din alte țări, va promova domeniile de importanță strategică și de securitate națională în cercetările comune.

La inițiativa Academiei de Științe a Moldovei, în perioada 25 – 29 Octombrie 2006, dl. Walter Kaffenberger, consultant în cadrul programului Știința pentru Pace, NATO, a efectuat o vizită de lucru în Republica Moldova. Programul de lucru al expertului NATO a inclus o serie de activități, inclusiv și un work-shop de informare în incinta Academiei de Științe, privind programele științifice NATO, invitându-i pe toți cercetătorii și savanții de a participa activ în cadrul acestora.

Pregătirea Comunității Științifice a Moldovei pentru integrarea în Spațiul European de Cercetare (ERA)

Integrarea graduală în Spațiul European al Cercetării este condiționată de modernizarea accesului la informație în domeniul științei și inovării.

AȘM colaborează cu Ministerul Dezvoltării Informaționale asupra Conceptului sistemului informațional automatizat ”Registrul Potențialului Științific al Republicii Moldova”, care va facilita căutarea partenerilor și distribuirea informației cu privire la oportunitățile de participare la proiectele internaționale ale UE în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice.

Pregătirea comunității științifice pentru participarea la Programul Cadru 7 (2007-2013) are loc în cadrul proiectelor finanțate de Programul Cadru 6. De exemplu, proiectul NIS-NEST (Opening up the New and Emerging Science and Technology in NIS countries”) va facilita căutarea partenerilor pentru scrierea proiectelor în toate domeniile cercetărilor inovative, emergente, neconvenționale inter- și multidisciplinare, iar alt proiect cu tema “Future oriented Re-conversion: The Use of Foresight as a Driver for Industrial Diversification” promovează transferul tehnologic în sfera științei și inovării.

În acest context, la 8 decembrie 2006, în incinta AȘM a avut loc seminarul internațional cu tema: „Programul Cadru 7 al Uniunii Europene în domeniul cercetări și dezvoltării tehnologice”. În cadrul seminarului dl Daniel Descoutures, reprezentantul Comisiei Europene, a prezentat Programul Cadru 7 al Uniunii Europene în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice, care va fi operațional începând cu 1 ianuarie 2007 și va constitui instrumentul principal de finanțare a cercetării al Uniunii Europene în perioada anilor 2007-2013.

La data de 22.11.06 ambasadorul Cesare de Montis, șeful Delegației Comisiei Europene în Republica Moldova, a participat la seminarul „Cooperarea cu țările UE”, organizat la A.Ș.M. În cadrul dialogului dintre diplomatul european și oamenii de știință a fost urmărit scopul de a stabili contacte directe între Comisia Europeană și A.Ș.M., de a promova cu sprijinul acestei reprezentanțe diplomatice cooperarea cercetătorilor din Republica Moldova cu cei din statele Uniunii Europene în cadrul programelor existente și celor viitoare. Șeful Delegației Comisiei Europene în Republica Moldova a prezentat raportul „Noile posibilități de integrare în comunitatea europeană.

Mobilitatea cercetătorilor

O formă eficientă de colaborare științifică sînt schimburile echivalente interacademice, care se petrec în baza Acordurilor deja încheiate.

Pe parcursul anului 2006 din partea Academiei Române au fost delegați 17 cercetători științifici care au efectuat stagii de cercetare la AȘM cu durată de 5 și 10 zile, iar din partea AȘM au fost delegați 25 de cercetători științifici, care au participat la diverse manifestări și au efectuat cercetări științifice în instituțiile științifice ale Academiei Române.

De asemenea, în baza schimbului echivalent, reprezentanții Academiei de Științe a Ungariei și Academia de Științe a Poloniei au efectuat stagii de cercetare la Institutul de Fizică Aplicată al AȘM. Din partea Academiei de Științe a Moldovei au fost delegați doi cercetători științifici la aceste academii.

În acest context, stagiile și deplasările efectuate peste hotarele țării și anume în statele CSI, Europei și SUA au contribuit la perfecționarea gradului de calificare a stagiilor, stabilirea de noi contacte facilitînd astfel participarea mai activă a comunității științifice din Republica Moldova în diverse proiecte comune de cercetare. Participarea savanților și cercetătorilor științifici la numeroase conferințe internaționale, simpozioane, workshop-uri de profil a ridicat considerabil imaginea țării, a comunității științifice pe arena internațională de cercetare, a sporit interesul comunității științifice mondiale pentru știința moldovenească. Pe parcursul anului au fost organizate 20 manifestări științifice internaționale în toate domeniile științei, iar oamenii de știință din RM au participat la foruri internaționale în Belgia, Germania, Austria, Italia, Franța, Japonia, SUA etc.

La acest capitol, menționăm că la cea de-a 60-a aniversare de la crearea primelor instituții de cercetări științifice ale AȘM au participat reprezentanți ai comunității științifice internaționale din 12 țări din Europa, SUA, și CSI. Cu prilejul acestui remarcabil eveniment, în cadrul AȘM s-au desfășurat o serie de manifestări axate pe istoria dezvoltării științei la care au participat și reprezentanți ai corpului diplomatic acreditat în Republica Moldova.

Deplasări peste hotare a cercetătorilor din cadrul organizațiilor din sfera științei și inovării:

1. Secția de Științe Economice și Matematică - 113 deplasări
2. Secția de Științe Biologice, Chimice și Ecologice - 213 deplasări
3. Secția de Științe Fizice și Inginerești - 220 deplasări
4. Secția de Științe Medicale - 148 deplasări
5. Secția de Științe Agricole - 86 deplasări
6. Secția de Științe Umanistice și Arte - 114 deplasări